

Nr 717

Av fru Nilsson m. fl., om ökad skolutbildning för psykiskt handikappade barn.

(Lika lydande med motion nr 605 i Första kammaren)

Den barn- och ungdomspsykiatriska vården i landet får anses vara av ytterligt stor betydelse med tanke på den höga frekvensen av psykiska störningar hos barn och ungdomar, vilket framkommit vid flera undersökningar under senare år. Dessa har genomsnittligt visat behov av dylik vård för 10—15 procent av barn och ungdomar under uppväxtåren och t. o. m. för var fjärde Stockholmspojke. I nästan alla län i landet finns nu barn- och ungdomspsykiatriska kliniker, där akuta utredningar och kortare intensiv vård kan ske. Det stora flertalet av barnen kan därefter återvända till sina hem. För en viss del av dem erbjuder däremot deras hemmiljö inte tillfredsställande förhållanden för att bereda dem en sådan uppväxt som vi i dag vet fordras för att de skall utvecklas till mogna, välanpassade människor, som kan finna framtida tillfredsställelse i sin tillvaro.

Alltmer framkommer det att vissa miljöer för barn skapar situationer, vilka inte kan betraktas som acceptabla. Genom att hemmen under stora delar av dagen står tomma och genom det jäkt och den stress som alltmera råder finner vi under även ordinära sociala förhållanden att allt flera av de unga inte får en lämplig miljö under sin uppväxt.

Under sådana förhållanden måste samhället tillhandahålla vårdformer för dem som inte orkar med denna livsföring. Detta är troligen en omöjlighet, då behovet från ekonomisk synpunkt får betraktas som orimligt stort. Å andra sidan finns ute i landet institutioner som kan ge de barn och ungdomar som fått anpassningsproblem en positiv miljö och terapi, så att de kan återföras till en välanpassad tillvaro med återvunnen psykisk hälsa. Tyvärr är dessa institutioner helt otillräckliga inför alltmer ökande behov. Dessa hem för nervösa barn finns nämligen endast i ett mindre antal. Landstingens barnhem å andra sidan ger genomgående inte möjlighet till en motsvarande kvalificerad insats, då det på dem ofta är svårt att skapa den stabila grupp av intagna som vistas där under längre tid.

Vid barn- och ungdomspsykiatriska kliniken i Kristianstad t. ex. påminnes man gång på gång, varje vecka, om den skrämmande brist på vårdplatser som för närvarande råder. Bortsett från de möjligheter som står till buds inom den obligatoriska skolan för barn med anpassningssvårigheter står åtta platser, i Höör i Skåne, till förfogande för ett område som omfattar Kronobergs, Hallands, Blekinge, Malmöhus och Kristianstads län.

På barnpsykiatriska kliniken i Kristianstad har man också märkt en klar tendens som tyder på att det är problem i skolan som är orsaken till det alltmer ökande behovet av vård i detta avseende. Under ett år har kliniken i Kristianstad cirka 4 500 besök. Varje år söker 500—600 nya barn behandling vid kliniken, och man räknar med att siffran snart är uppe i 1 000, ett anmärkningsvärt tal om man ställer det i relation till invånarantalet i länet, som är ungefär 270 000 personer. En mycket stor del av fallen har kommit till kliniken efter hänvändelse från skolledare, lärare, skolsköterskor och kuratorer. Inför detta stora behov av vård befinner man sig på kliniken i en hart när hopplös situation.

Förhållandena är likartade i hela landet, och det är högst angeläget att man från samhällets sida stimulerar till utökning av den skolverksamhet som för närvarande står till buds för sådana elever som inte orkar med den vanliga skolan.

Skolöverstyrelsen har uttalat att det finns elever med psykiska störningar av sådan art, att de för närvarande icke erhåller den för dem lämpligaste hjälpen inom den vanliga skolans ram eller på annat sätt genom samhällets försorg. Skolöverstyrelsen har också framhållit att insatser på detta område skulle underlättas, om skolstyrelserna gavs möjligheter att hjälpa till här, och har förordat en expertutredning på området.

Med hänvisning till det anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning angående åtgärder för att stimulera skolverksamhet av i motionen beskrivet slag och att därvid överväges även frågorna om huvudmannaskap, finansiering och andra för en dylik skolförändring väsentliga frågeställningar.

Stockholm den 28 januari 1970

Anna-Lisa Nilsson (cp)

Rune Gustavsson (cp)
i Alvesta

Jan-Ivan Nilsson (cp)
i Tvärålund

Gunnel Jonäng (cp)
